

Marikollen barnehage Årsplan 2026/2027

Godkjent av SU 18. juni 2026

Kongsvinger kommune
Oppvekst og læring

BARN OG UNGE SOM RESSURS

Årsplanen er:

- Først og fremst et arbeidsredskap for personalet for å styre enheten i en bevisst og uttalt retning.
- Et utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen.
- Et grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.
- En informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling samarbeid og forståelse med barns hjem (jf. Rammeplanen, s. 54). Planen må gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes.

Årsplanen skal gi et bilde av «slik gjør vi det» i vår barnehage. Årsplanen konkretiserer barnehagens arbeid med rammeplanens innhold og beskriver barnehageåret spesielle satsingsområder.

Barn, foreldre og ansatte skal gis mulighet til å delta aktivt i planlegging av barnehagens innhold og ha innflytelse på valg av satsingsområder.

Årsplanen skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Årsplanen skal være klar til barnehageårets start og godkjennes i SU innen 1. september 2026. Årsplanen vil gjelde for barnehageåret 2026-2027. Det vil si at det gjennom hele barnehageåret foreligger en årsplan for gjeldende år.

Innholdsfortegnelse

.....	0
Innledning	3
Barnehagens styringsdokumenter.....	4
Kongsvingerbarnehagen	4
Barn og unge som ressurs	5
Demokrati og medborgerskap	6
Profesjonelle læringsfellesskap	6
Barnehagens pedagogiske innhold	8
Lekens betydning for barns utvikling.....	9
Kultur for læring og dybdelæring	11
Barnas medvirkning.....	13
Språk.....	14
Arbeid mot mobbing og fremming av et inkluderende barnehagemiljø.....	16
Mangfold	16
Realfag	17
Kosthold, fysisk aktivitet og hvile	18
Omsorg	20
Tilvenningsperioden.....	21
Likestilling og likeverd.....	23
Fagområdene.....	23
Kulturarena	24
Sammenheng mellom barnehage og skole.....	25
Samarbeid med barnas hjem	26
Tverrfaglig samarbeid	28
Trafikksikker kommune	28
Dokumentasjon og vurdering	29
Digitalisering	30
Statlige- og kommunale føringer	30

Innledning

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, dannelse, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold følges opp, dokumenteres og vurderes.

Velkommen til vår Reggio Emilia inspirerte barnehage.

Vår visjon: Leke og lære i en skapende atmosfære.

Ved å belyse ulike temaer, jobbe i prosjekter og tilrettelegge for kreative aktiviteter ute og inne, vil vi kunne møte barnas interesser og behov på flere måter. Det er med å skape engasjement og motivere for videre utvikling. Hva de lærer, sanser og skaper, og hvordan de tilegner seg dette vil være forskjellig ut fra alder, modning og fra barn til barn.

Marikollen barnehage

Jørgen Dalesveg. 2, 2208 Kongsvinger

Åpningstid 7.00-17.00.

Enhetsleder: Else Malin Holt Tlf: 93 49 69 49

Mail: else.malin.holt@edu.kongsvinger.kommune.no

Sekretær: Lena Seterlien Tlf: 47 48 61 91.

Mail: lena.seterlien@edu.kongsvinger.kommune.no.

Barnehagen har fire avdelinger, 60 hele plasser og 18 ansatte i 15,2 årsverk.

- Spira: 1 års avdeling. Mobilnr: 91 55 95 89
- Virvel: 2 års avdeling. Mobilnr: 91 87 03 28
- Flammen: 3-5 års avdeling. Mobilnr: 91 77 75 97
- Bølgen: 3-6 års avdeling. Mobilnr: 91 86 84 85

Barnehagen har et fellesrom midt i huset som er barnehagens «hjerte», og som kalles for Universet. Dette er atelier, lek og formingsrom som benyttes av alle på tvers av alder og avdelinger. Dette gir et godt samhold mellom barn-barn og voksen-barn i hele barnehagen.

Spira og Virvel er delt inn i jevnaldringsgrupper. De aller yngste trenger lite leker, men i større grad ro og gulvplass der de krabber og stabber rundt. De litt større trenger både tumleplass for sine bevegelsesleker og gjerne litt mer utstyr til sin begynnende rollelek. Vi har igjennom denne inndelingen fått erfare hvor mye vilje til selvstendighet og hvilken kompetanse disse små barna egentlig sitter inne med. Dette gir oss en flott mulighet til å legge opp det pedagogiske arbeidet ut fra alder og modning.

Flammen og Bølgen samarbeider tett på tvers av avdelingene. De har felles temaer, prosjekter og aktiviteter, felles info/planer og blander bevisst barnegruppene. Dette er en berikelse i forhold til observasjoner, forberedelser til ulike samtaler og andre sammenhenger der det er viktig å få en bred og allsidig framstilling. Flammen og Bølgen deler barna inn i jevnaldringsgrupper på tvers av avdelingene. I gruppene vil barna styrke sin gruppefølelse og tilhørighet. De bruker mye det store fellesarealet midt i barnehagen - Universet.

Barnehagens styringsdokumenter

Barnehagen styres av følgende lovverk og styringsdokumenter:

- Menneskerettighetene
- Barnekonvensjonen
- Grunnloven
- Barnehageloven
- Rammeplanen
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Økonomiplanen
- Vedtekter barnehage for Kongsvinger kommune
- Årsplan

Kongsvingerbarnehagen

Samfunnsdelen i Kongsvinger kommunes kommuneplan 2018-2030 har følgende visjon:

Sammen for et grønt og pulserende Kongsvinger

Visjonen skal gi tro på fremtiden, motivere og gi noe å strekke seg etter. Visjonen er tuftet på noen sentrale perspektiver som skal prege utviklingen:

Sammen: Utviklingen av Kongsvinger skal preges av fellesskap og en delingskultur der innbyggere, frivillige, næringsliv og det offentlige sammen skaper fremtidens Kongsvinger. Gjennom lagspill, medproduksjon og inkludering skal alle ressurser tas i bruk til beste for den enkelte og for fellesskapet.

Grønt: Kongsvinger skal tenke på fremtiden når valg skal tas, og kommunen skal ha en offensiv rolle i det grønne skiftet. Kommunens rike naturmangfold skal brukes som en ressurs for å styrke folks helse og livskvalitet.

Pulserende: Kongsvinger skal preges av vekst og utvikling, handling og innovasjonskraft, vitalitet og mangfold.

Kommunens verdigrunnlag **LIVET** skal prege arbeidet med visjonen:

Livsglede – humor, livsglede og en positiv innstilling

Inkludering – medvirkning og toleranse

Verdsetting – respekt, romslighet og raushet

Engasjement – iver og glød for innbyggerne og et bedre samfunn

Troverdighet – åpenhet og ærlighet

Kommuneplanens samfunnsdel 2024 - 2040 viser at kommunalområdet oppvekst- og læring har følgende innsatsområder:

- Språklige ferdigheter
- Regneferdigheter
- Inkluderende barnehage- og skolemiljø
- Fullføring av videregående skole
- Utjevning av sosiale forskjeller
- 21. århundrets ferdigheter

Barn og unge som ressurs

«Barn og unge som ressurs» er kommunalområdets barn- og læringssyn.

Psykologen Lev Vygotsky var opptatt av «den proksimale utviklingssone» og la med det grunnlaget for et sosiokulturelt læringssyn. Vygotsky mener at læring er avhengig av et barns omgivelser og kultur. En viktig faktor i læring er språk. Vi bruker språket til å kommunisere med andre mennesker, og tenking kan utvikles gjennom språklig samhandling.

(Lyngsnes og Rismark, 2007)

Tjenestene i Kongsvinger kommune skal utvikles i et Kommune 3.0-perspektiv der samskaping med innbyggerne er sentralt. Kommune 3.0 gjennomsyres av et positivt menneskesyn: Alle har ressurser som de ønsker å bidra med i lokalsamfunnet, både til eget og fellesskapets beste.

Demokrati og medborgerskap

Hovedtemaet i kommunalområdet oppvekst- og læring er demokrati og medborgerskap.

Økt mangfold og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklige ferdigheter. (Rammeplanen)

Profesjonelle læringsfellesskap

Alle ansatte i barnehagen deltar i profesjonelle læringsfellesskap i barnehagen. Det er også profesjonelle læringsfellesskap på tvers av barnehagene i kommunen og i regionen. Kjennetegn ved effektive profesjonelle læringsfellesskap er:

- Gjensidig støtte og tillit mellom ansatte og mellom ledere og ansatte
- Felles og delte visjoner og verdier – én retning
- En strukturert og organisert samarbeidsmodell med regler for kommunikasjon og avsatt tid
- Fokus på å forbedre barns læring og utvikling
- Fokus på de ansattes vekst og profesjonelle utvikling
- En undersøkende tilnærming og bruk av forskningsbasert kunnskap – pedagogisk analyse

De profesjonelle læringsfellesskapene arbeider for at barnehagen skal være datainformert. En datainformert kultur handler om å anvende ulike kilder til informasjon for å konstruere oversikter over hvor vi er nå, hvor vi ønsker å være i framtiden og hvor vi skal gå for å komme dit. (Earl & Katz, 2006). En forutsetning for en datainformert kultur er stole på de resultatene som kommer fram av de dataene vi har tilgjengelig. Forutsatt at måleinstrumentene vi anvender er godt utprøvde, må vi være ærlige og akseptere at det er dette dataene viser (Sharratt & Fullan, 2012).

I Kongsvingerbarnehagen arbeider vi oss bort fra en ideologisk og erfaringsbasert pedagogisk praksis og mot en forskningsinformert pedagogisk praksis.

	En ideologisk eller erfaringsbasert pedagogisk praksis	En forskningsinformert pedagogisk praksis
Overordnet forankring	Praksisen er forankret i ideologier eller ideer og pedagogenes og ledernes erfaringer	Praksisen er forankret i forskning om hva som har best effekt på barnas læring, utvikling og trivsel
Pedagogenes autonomi	Metodefrihet knyttet til å velge det en selv har tro på	En forskningsbasert ramme for valg av metoder og strategier. Metodeansvar.
Pedagogenes kunnskapsgrunnlag	Subjektivt skjønn knyttet til verdier, oppfatninger og erfaringer	Forskningsbasert kunnskap og oversettelse/kopling av dette til praksis
Politikk	Nær kopling mellom politisk ideologi og pedagogisk praksis	En viss avstand mellom politikkkutforming og pedagogisk praksis

T. Nordahl

Profesjonelle læringsfellesskap i vår barnehage:

- Personalmøter en gang i måneden på kveldstid.
- Avdelingsmøte på kveldstid i forbindelse med personalmøte
- Pedagogisk ledermøte en gang i uka.
- Fløymøte Bølgen og Flammen, de pedagogiske lederne møtes for samarbeid på tvers.
- Planleggingsdager, fem dager pr. barnehageår.
- Tverrfaglig læringsmiljøteam – 5 møter i løpet av barnehageåret.
- Fagmøte – alle pedagoger – 2 møter i løpet av barnehageåret.

Barnehagens pedagogiske innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert, og utformes slik at hvert enkelt barn får opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Samtidig skal innholdet støtte språklig og sosial kompetanse gjennom felles opplevelser og samvær. Barnehagens oppgaver er beskrevet i Lov om barnehager og i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Vår pedagogiske plattform bygger på Reggio Emilias filosofi - den lyttende pedagogikk.

Reggio Emilia er en liten by i Nord-Italia. Byen er kjent for sin spesielle barnehagefilosofi. Der har man valgt å bygge filosofien/pedagogikken sin på menneskesyn om sosial individualisme. Filosofien dreier seg om en grunnleggende holdning til barnet, der barnet sees på som kompetent og med alle muligheter for utvikling boende i seg. Grunnlegger er Loris Malaguzzi, pedagog/psykolog, Italia.

Den voksnes rolle blir å veilede og legge tilrette for at barnet skal få være aktiv i sin egen læring, få mulighet til å utforske og tolke omgivelsene, og sine egne opplevelser.

Reggio Emilia filosofien kan sammenfattes i to ord: **UTFORSKNING OG DELAKTIGHET**. Dette samsvarer godt med Rammeplanens krav om barns medvirkning. Filosofien er stadig i utvikling i takt med samfunnet forøvrig. At barn og voksne sammen kan lære av hverandre gjennom prosjektarbeider, sanseopplevelser, lek og aktiviteter, ser vi på som spennende og utfordrende. Pedagogrollen handler ikke så mye om å planlegge hva barna skal gjøre, men å være åpen for de inntrykk, tanker og innspill som måtte komme i arbeidet med ulike prosjekter. Barns samhandling med hverandre er med på å styrke den sosiale utviklingen og legge grunnlag for gode vennskap.

Kommunikasjon og språk er tillagt stor vekt og følger hele tiden det konkrete arbeidet. Lyttende voksne som er helhjertet tilstede, som undre seg og lar seg begeistre er viktig for barnets lyst til utforskning. Man skal også være i dialog, holde barnets spørsmål og teorier levende, samtidig må man studere måten barnet leter etter svar på og hvordan de skaper sin virkelighetsoppfatning.

Malaguzzi snakker om de tre pedagogene i sin filosofiske retning:

Barna - De voksne - Rommet. Disse tre pedagogene må sees på som like viktige for utviklingen av mennesket som helhet.

Barna

- Alle barn er ressurssterke og kompetente.
- Alle barn er intelligente og evnerike.
- Alle barn må få mulighet til å styre sin egen utvikling, de er født nysgjerrige og vitebegjærlige.

De voksne

- Være en hjelper/støtte for barnet.
- Observere og fange opp barnets initiativ/teorier - være undrende og vise interesse.
- Gi impulser og informasjon.
- Se på mulighetene fremfor begrensningene.
- Se på hva barnet kan, fremfor hva det ikke kan.
- Gi barnet tid til å tenke og handle.

Rommet

- De fysiske omgivelsene er tilrettelagt for ulike opplevelser og utfordringer som er med på å prege hverdagen (sansene, fornuften, fantasien og kreativiteten).
- Helhetstenkning i forhold til form og funksjon.
- Sansemessige, estetiske opplevelser som innbyr til undersøkende eksperimenterende virksomhet. Lys, luft, lyd og lukt spiller inn i utformingen av miljøet.
- Rommet skal skape forventninger om at noe skal skje, både inne og ute.

"Et barn har hundre språk, men er blitt frarøvet nittini" sier Loris Malaguzzi.

Lekens betydning for barns utvikling

Vi vil at alle barn skal ha en venn i barnehagen og oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre. Barnehagen skal ha lekemiljøer i barnehagen som gir alle barn rom og muligheter for å være den beste versjonen av seg selv i lek og samspill med andre barn.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, både alene og sammen med andre.

I leken gjør barna erfaringer, utforsker, prøver ut, får kunnskap, utvikler tillit til seg selv og andre. Lek og vennskap er for barnehagebarn tett sammenvevd, og kan ikke sees uavhengig av hverandre. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplan for barnehagen, s. 22-23)

Lek i vår barnehage:

- Det er i barnehagen mange barn får sine første opplevelser av omverden utenfor og kan danne seg inntrykk av samfunnet for øvrig. Gjennom lek og læring skal de her kunne få uttrykke seg, bearbeide de tanker, følelser og ideer de sitter inne med. De utvikler empati og relasjoner til andre barn og danner vennskap.
- Vennskap er viktig for at barna skal trives i barnehagen, og det er også med på å forhindre mobbing. Når barn leker med hverandre får de trening med å forhandle, finne fram til gode løsninger for alle, ta hensyn og lytte til hverandre. I samhandling med hverandre legger barna grunnlag for læring og sosial kompetanse, mens på andre siden kan makt og utestengelse i leken hindre utvikling av vennskap og gode relasjoner.
- Barnehagen skal tilrettelegge for variert lek i et miljø som inspirerer til fantasi, skaperglede, livsutfoldelse og samhandling med andre.
- Barna leker på tvers av avdelinger.
- På småbarnsavdelingene prøver vi å ha et lite utvalg med leker slik at det er oversiktlig for barna å se hva vi har. Lekene blir byttet ut etter en tid, avhengig av barnas alder, interesse, og hva de er opptatt av.
- Ettåringene: Her legger vi vekt på sansestimulering og plass til å bevege seg på gulvet.
- Toåringene: Her legger vi til rette for boltrelek, barna skal få plass til å bruke hele kroppen sin i leken.
- På stor avdeling deles det inn i leke- og aktivitetssoner. Sonene blir endret ut fra interesse hos barna. I sonen blir det tilrettelagt for rollelek, konstruksjonslek, tegning, maling og lesing.
- Vi har en remidasone hvor vi har gjenbruksmaterialer som korker, knapper, lysmansjetter, trebiter m.m. Dette kan brukes både til lek og formingsaktiviteter.
- De fleste lekene står i barnas høyde, slik at de kan velge aktiviteter og lek ut fra eget ønske.
- Vi har et variert uteområde med både skog og lekeapparater. Vi bruker nærområdet som skogen, skolen og Bjønnmyra til lek og turer.
- Vi legger ut spor som kan føre til ny lek hos barna. Barna kan finne pinner, kongler og steiner, og bruker også dette som lekemateriell i tillegg til vanlige leker som f.eks. bøtte og spade.

De voksnes rolle og deltakelse i leken

- Vi skal være tilgjengelige til å observere, støtte, tilrettelegge, inspirere, oppmuntre og berike leken på barnas premisser.
- Vi skal fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek, og erfare glede i lek.

"Leken er nødvendig i et menneskes liv"

-Thomas Aquinas-

Kultur for læring og dybdelæring

Kultur for læring er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle barnehager i alle kommuner i gamle Hedmark har deltatt i årene 2017-21. Arbeidet fortsetter selv om FOU-prosjektet er avsluttet.

Kultur for lærings overordnede målsetninger for barnehage og skole er:

- Barns språklige og sosiale kompetanse skal heves, og de skal forberedes til framtidens utdannings- og samfunnsliv.
- De faglige resultater i grunnskolen i Innlandet skal heves, og alle barn og unge skal i sterkere grad tilegne seg kompetanse tilknyttet de 21. århundres ferdigheter (kritisk tenkning, problemløsning, kreativitet, kommunikasjon, ny informasjonsteknologi, samarbeid og medborgerskap).
- Alle ansatte i barnehage og skole samt på kommunalt nivå skal øke sin kompetanse gjennom en kollektiv og samordnet kompetanseutvikling i profesjonelle læringsfellesskap.
- Ulike kartleggingsresultater og andre data skal brukes aktivt på alle nivå i utdanningssystemet for å forbedre den pedagogiske praksis.
- Styrende myndigheter, forvaltningen, høyere utdanning og interesseorganisasjoner skal ha et nærmere og mer forpliktende samarbeid.

I Kongsvinger vektlegger vi dybdelæring fordi vi ønsker å gi barna de ferdigheter de vil trenge i fremtiden. Rammeplanen viser at i *barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Videre sier den at barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.*

Dybdelæring deles inn i seks kompetanser (Fullan): Kritisk tenkning, kreativitet, kommunikasjon, karakter, medborgerskap og samhandling.

Slik jobber vi med dybdelæring i vår barnehage

Prosjektarbeid er en metode som blir brukt i Reggio Emilia. Dette er en arbeidsform der den overordnede pedagogiske tanken er å la barnas ideer, interesser, tanker og nysgjerrighet være veiviser for læring. Fremdriften i prosjektene blir til i en vekselvirkning mellom barnets spor og den voksnes blikk for barnet.

Ved å gå i dybden, se ting fra flere vinkler, gjøre informasjon tilgjengelig og jobbe med tema over tid, hjelpes barna til å få et mer helhetlig bilde av virkeligheten. Målet med prosjektene er at barna gjennom opplevelser og erfaringer stadig får økt kunnskap om sine gjøremål, får bearbeidet små og store hendelser i dagliglivet, i nærmiljøet eller ute i den store verden.

Det blir viktig å gi barna opplevelser og inntrykk som de får lyst til å jobbe videre med i prosjekt. De voksne må være lyttende og stille spørsmål på en slik måte at barna kan fortelle, undre seg eller være aktive for å finne løsninger. Spørsmålene som stilles må tilpasses barnets alder. For de yngste barna blir det viktig å legge tilrette for sanseopplevelse, utforskning og oppdagelse mer enn å stille spørsmål. Man må også la barna få tid til å tenke seg om, og ikke komme dem i forkjøpet med "riktige" svar. De har ofte flere løsninger enn vi tror.

Et prosjekt kan oppstå spontant og vare i noen minutter, en time, en dag, ei uke eller måneder avhengig av barnas interesse. Det kan være spørsmål barna stiller til noe de lager eller undersøker, som fører til neste prosjekt. Enkelte ganger kan de voksne sette i gang et prosjektarbeid fordi de har observert noe i barnegruppen som de mener bør belyses, eller at de ønsker å fordype seg i et tema over tid. Andre ganger kan det være noe barna er spesielt opptatt av som er utgangspunktet, der de voksne er med på å bringe barna videre i sin undring. De har da bruk for voksne som hjelpere slik at de får prøvd ut sine teorier og får hjelp til å komme videre.

Ofte er det små grupper med barn som deltar i slike prosjekter, og fordi barna er med på planlegging og gjennomføring vet man ikke alltid hvor prosjektene ender. Et prosjekt kan altså lede til ti nye, og man kan vekselvis jobbe med flere prosjekter samtidig.

Hvilke resultater det blir av de ulike prosjektene er vanskelig å forutsi. Noen ganger kan det føre til at barna lager noe de kan ha med seg hjem, andre ganger kan opplevelsen være det viktigste. Det kan også være at de lager noe vi ønsker å bevare i barnehagen slik at de kan se tilbake på sitt felles prosjekt og minnes sammen. Sett fra vår side er prosessen i et prosjektarbeid viktigere enn produktet. Med denne arbeidsformen vil ikke alle barn få vært med på alle eller de samme prosjektene gjennom året.

Vi vil imidlertid være bevisste på at alle våre barn skal innom alle fagområdene i rammeplanen gjennom barnehageåret. Dokumentasjon og vurdering er en viktig del av denne arbeidsformen. Dette skjer underveis og i etterkant av prosjektene.

***"Det man hører, glemmer man,
Det man sier, husker man,
Det man gjør, forstår man"
(Kinesisk ordspråk)***

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

Barnas medvirkning i vår barnehage

Medvirkning handler om at vi skal gi barna muligheter til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens felles liv. Ved å ha innflytelse og medvirkning er barnet med å sette sine egne "spor" i omgivelsene. Barnet får følelsen av å være betydningsfull, at det blir hørt og kan gjøre noe med sin egen situasjon og sitt eget liv. Det handler om å lære og ta egne valg og hevde sine egne meninger. Barnets selvfølelse blir styrket gjennom deltakelse og innflytelse.

- Vår rolle blir å inspirere og støtte barna, gi rom for ulike barns forskjellige perspektiv og ståsted samt finne tid til gode dialoger.
- Å gi barna muligheter til medvirkning handler om våre holdninger til barn.

- Vi voksne må ha en anerkjennende holdning til barna, lytte til deres ønsker og behov, og akseptere dem som fullverdige deltagere. Barnas interesser og initiativ må møtes med respekt og alvor, og vi må se viktigheten av at de har noe å bidra med. Vi må legge tilrette for at barna kan være med å påvirke sin egen hverdag.
- Barns rett til medvirkning har ingen nedre aldersgrense. De minstes kroppsspråk og uttryksmåter blir dermed ekstra viktig og tolke for oss voksne, slik at de besvares på en tydelig og ansvarlig måte.
- Barns medvirkning betyr ikke at alle får sin vilje innfridd til enhver tid. Det handler om å ta individuelle hensyn, og hensyn som har betydning for fellesskapet.
- Medvirkningen må holdes innenfor akseptable grenser, og det understrekes at det er vi voksne som har ansvaret for det som skjer i barnehagen.

"Gi meg tid - jeg kan"

Språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

Slik jobber vi med språk i vår barnehage

Å bade i språk vil si at barna møter et rikt språk i ulike kontekster, og på den måten tilegner barnet seg nye språkferdigheter og utvikler sin egen språkkompetanse.

- Personalet er engasjerte, observante og kunnskapsrike voksne.
- Alle i personalet benevner det vi gjør.
- Vi gir rom og tid til fortellinger, dialog og aktiv deltakelse fra barna.
- Barna skal få leke med språket gjennom sang, rim, regler, gåter, vitser, bøker, eventyr og fortellinger.
- Barna har en iboende nysgjerrighet og fantasi, personalet skal la det være utgangspunkt for språklek. Dette kan medføre at barna selv er mer aktive og deltakende.
- Leking og babling med lyder (På småbarn bruker vi språkverktøyet «Babblarna»).
- Jobber med progresjon i språkarbeidet. Stor språkutvikling fra 1-6 år.
- Vi jobber med ASK-alternativ supplerende kommunikasjon ved hjelp av bildestøtte og tegn som støtte for å hjelpe barna i deres språkutvikling.

I det fysiske miljøet i barnehagen legger vi tilrette for at det skal invitere til språklige aktiviteter.

- Vi har lekesoner, slik at barna får erfare ulike typer lek og aktiviteter. Det er med på å berike språket til barna.
- I barnehagen finner barna mange lesesoner, der de får erfare å se i bøker eller bli lest for.
- Barna møter også bokstaver i det fysiske miljøet. F.eks alfabetet, rimord, symboler og navnet sitt

Barn bør få oppleve at digitale verktøy kan være en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap. Ifølge Reggio Emilia sin filosofi er dette et språk vi må mestre på lik linje med andre språk.

Digitale verktøy skal være integrerte i barnehagen som et arbeidsredskap, og en metode vi skal bruke når det passer inn i det vi holder på med. En del digitalt utstyr er i bruk av både barn og voksne, noe er beholdt kun for voksne. Læringsbrett, PC, skrivere, prosjektor, digitalt mikroskop, koding/robot, mobiltelefoner og høytalere er av de mest brukte verktøyene pr. i dag.

Gjennom arbeidet med IKT i barnehagen skal barna:

- Erfare at de digitale verktøyene er egnede hjelpemiddel til utforsking, lek og læring.
- Fotograferer, gjøre enkel redigering, ta utskrift og lage dokument.
- Bli kjent med læringsbrett.
- Få erfaring med å skrive bokstaver og tall på læringsbrett og PC.
- Få erfaring med å bruke apper i det pedagogiske arbeidet (tegnebrett, bøker, film, musikk m.m).

De voksnes rolle med IKT i barnehagen er:

- Sette seg inn i hvordan en bruker det tilgjengelige utstyret i barnehagen.
- Ha grunnleggende kunnskap om digitale verktøy.
- Støtte opp om barna sin utforskertrang og skaperglede.
- Støtte og veilede barnet i arbeidet med IKT.
- Bruke læringsbrett og andre digitale verktøy som supplerende hjelpemiddel i det pedagogiske arbeidet.
- Utforske hvilke apper eller programmer som gir muligheter inn imot fagområdene.

"I barnehagen vår er språk lek, og lek er språk"

Arbeid mot mobbing og fremming av et inkluderende barnehagemiljø

I januar 2021 fikk vi tre nye paragrafer i «Lov om barnehager» som omhandler psykososialt barnehagemiljø.

- §41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid.
- §42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.
- §43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen, verken av barn eller voksne.

Kongsvingerbarnehagen har utviklet en helhetlig plan for inkludering i barnehagen; *Plan for trygt barnehagemiljø*. Målet er at alle barn skal ha minst én god venn. Forskning understreker betydning av at tidlige og gode vennskap har viktig betydning for utvikling av god sosial, emosjonell og kognitiv kompetanse (Glick & Rose, 2011; Lødrup, 2011).

Å være venner er å møtes i et forhold hvor den enkelte opplever seg som godtatt og verdsatt for akkurat den han eller hun er. Vennskap bidrar til deltakelse og fellesskap som igjen bidrar til positiv selvfølelse. Å tilhøre en gruppe gir barna trygghet og sosial tilknytning. Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiseringsprosessen og en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling. (*Barns trivsel – voksnes ansvar*, Utdanningsdirektoratet, s. 12).

Slik jobber vi med inkluderende barnehagemiljø i vår barnehage

- Bruke "Plan for et trygt og godt barnehagemiljø i Kongsvingerbarnehagen" aktivt i hverdagen.
- Arrangere f.eks dialogbaserte foreldremøter om mobbing, og inkluderende barnehagemiljø.
- Bursdager feires med jevnaldrende barn. Barnet er i fokus denne dagen.
- Barna lager eget fastelavnsutstyr som magebånd, hodebånd, hatter og masker.
- Uke 36 "Voksne skaper vennskap"
- Læringsopplegg i sosial- og emosjonell kompetanse.
- Ha fokus på FN-dagen som tema i en periode, og markere den.

Mangfold

Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levestett samt bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet (Rammeplanen 2017).

Alle barn møter barnehagen med ulike forutsetninger. Personalet i barnehagen har ansvar for at alle barn, uansett funksjonsnivå, alder, kjønn og familiebakgrunn, skal gis like muligheter for

utvikling og læring. Personalet jobber systematisk med verdier, holdninger og handlinger i forhold til likestilling.

Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen.

Barnehagen skal jobbe for at alle barn får oppleve at de er en del av fellesskapet og at de har noe å tilføre. Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvísning, mobbing og vold.

Rammeplanen sier at barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Barn og voksne i barnehagen skal:

- utvikle holdninger om at ulikheter er spennende og det å være forskjellig er det normale
- utvikle holdninger om at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på
- anerkjenne ulikheter; *«sånn kan det også gjøres»*
- oppleve og få kjennskap til ulike språk og kulturelle bakgrunner
- se og anerkjenne barnas flerkulturelle ressurs
- oppleve at ulike språk høres, synes og sammenlignes

Slik jobber vi med mangfold i vår barnehage

- Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen.
- Ulikheter i personalet og samfunnet ellers er en berikelse for vår barnehage.
- Personalet ser på alle barn som ressurssterke, kompetente og evnerike.
- Bruke samlingsstunder/hverdagssituasjoner til å snakke om likheter/ulikheter, og at alle er forskjellige.
- Bruke hverdagssituasjoner og prosjekter til å oppmuntre barna til å gjøre ting på ulike måter.
- Lære navn på alle foreldre og søsken på avdelingen.
- Henge opp familiens flagg på avdelingen etter avtale med foreldrene.
- Lære enkle ord/uttrykk på ulike språk (f.eks. hei og takk).
- Markere andre religioners høytider/merkedager i samarbeid med foreldrene.
- Jobbe med samefolkets dag som tema.

"Rettferdighet er å behandle alle ulikt"

Realfag

I barnehagen er det først og fremst fagområdene «Antall, rom og form» og «Natur, miljø og teknologi» i rammeplanen som gir rammer for barnehagens realfaglige arbeid. Barna skal få

utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal få grunnleggende og relevant kunnskap, og utvikler ferdigheter gjennom dagliglivets hendelser i samvær, lek og strukturerte aktiviteter.

Slik jobber vi med realfag i vår barnehage

Realfag handler om lek og undring, fantasi og kreativitet i hverdagen med tanke på fremtiden. Ønsket er å få robuste barn som ikke er redde for å spørre, være kritisk og bruke all sin fantasi, vitebegjær og nysgjerrighet. Det er viktig at barnehagen blir et sted hvor barna får gode erfaringer og opplevelser i forhold til realfag.

Vi vet at:

- Barn liker å sortere, bygge og lage mønstre. De måler, veier og sammenligner. De pusler og perler.
- Barn liker å utforske rommet, og seg selv i forhold til rommet. De systematiserer, argumenterer og forklarer.
- Det er viktig for små barn å oppleve at matematikk er mye mer enn tall og tegn. Det er spennende og meningsfylt og handler først og fremst om å oppdage mønster, system og sammenhenger.
- Barn er nysgjerrige og liker å undersøke alt fra insekter til universet.

Voksnes rolle:

- Legge ut spor hvor tall og bokstaver synes ute og inne
- Tydelige soner som viser spill, bøker, konstruksjonslek og gjenbrukskrok.
- Vise konkrete og benevne ord riktig (eks. tær, ikke tottelotter).
- Vise interesse og lytte til barnas observasjoner og refleksjoner og bygge videre på dem.
- Introdusere leker som paradis, telleregler, gjemsel o.a
- Lære barna å få respekt og forståelse for hvordan og hvorfor det er viktig å ta vare på naturen.

Det viktigste er at vi undrer oss sammen og gir hverandre tid til å se alt det som er spennende. Kanskje finner vi ikke alltid svarene, men nysgjerrigheten, utforskertrangen og undringen på veien var det magiske øyeblikket vi leter etter.

"Vegen blir til mens vi går"

Kosthold, fysisk aktivitet og hvile

Det serveres tre sunne og næringsrike måltider i barnehagen daglig. Barnehagen følger råd og anbefalinger fra [Helsedirektoratet](#) når det gjelder mat og måltider i barnehage.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme bevegelsesglede og motorisk utvikling (s. 6 i Rammeplanen). Personalet skal gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek, ute og inne, i og utenfor barnehageområdet (s. 18). Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning (s. 27) i samsvar med deres alder og modenhet (s. 27). Vi følger rådene om fysisk aktivitet fra [Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet](#)

Personalet skal ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.

Kosthold, fysisk aktivitet og hvile i vår barnehage

- En ansatt har ansvar for å handle inn, og lage meny.
- Fokus på sunn mat.
- Vi serverer frokost, lunsj og ettermiddagsmat.
- Tilbud om frukt og grønt hver dag.
- Vi har varm lunsj 2 dager i uka.
- Barn på stor avdeling er med på å dekke bord og lage mat.
- Den sosiale settingen rundt måltidet er viktig, og for små barn er ro, delaktighet og samvær sentralt.

Barna skal være fysisk aktive i minst 60 minutter hver dag. Aktivitetene kan variere, og skal være tilpasset barnets utviklingsnivå, og det inkluderer moderat eller høy intensitet.

- Alle i vår barnehage leker ute hver dag.
- Leken dominerer hverdagen vår, men det varierer også med ulike aktiviteter.

Den fysiske aktiviteten må tilpasses barnets utvikling. Inne - og utearealene innbyr til variert lek, og det legges tilrette for utfoldelse hver dag, hele året igjennom.

- Vi legger opp til å stimulere utviklingen av grunnleggende bevegelser som rulle, krabbe, krype, klatre, hoppe, hinke og løpe.
- Å bevege seg i ulendt terreng i skogen gir god erfaring, og er med på å utvikle bevegelsesmønsteret.
- Barnehagen benytter seg av nærmiljøet og skogen ved siden av barnehagen til turer med barna.
- Vi bruker bevegelse til musikk, balleker, og vi legger tilrette for ski og aking på vinteren.
- Vi benytter oss av gymsalen til Marikollen skole i perioder, det er mest de to eldste gruppene på Flammen og Bølgen som bruker den.
- Skolestartergruppa får svømmeopplæring, og de benytter seg av skøytehallen.

På småbarn sover de fleste en gang om dagen, noen ganger to. De har behov for å få seg en liten "høneblund" i løpet av dagen, for at barnehagehverdagen skal bli så god som mulig for de. På stor avdeling har de hvilestunder i form av høytlesning av bok eller lytte til rolig musikk. De

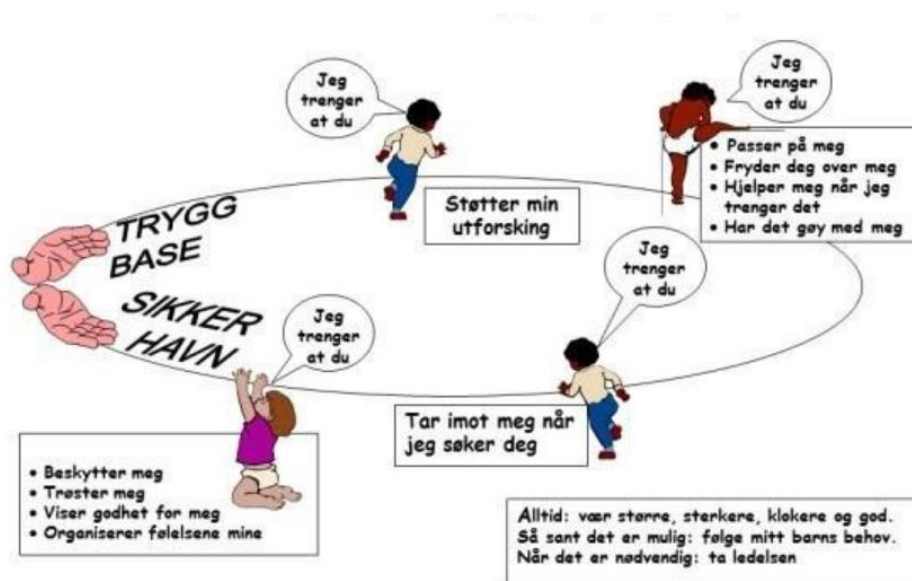
varierer også mellom fysisk aktivitet, og rolige aktiviteter som f.eks spill, modelleire, tegning/maling, lese bok, konstruksjonslek.

Omsorg

Barna i barnehagen er avhengig av gode og trygge tilknytninger til de voksne i barnehagen. Foresatte vil alltid være barnets primære omsorgspersoner, men barnehagepersonalet kommer på en god andreplass i barnas liv. Personalet i barnehagen er derfor barnets sekundære omsorgspersoner.

Trygge relasjoner viser seg å ha stor innvirkning på barna psykiske helse og legger grunnlaget for videre emosjonell, sosial og kognitiv utvikling. For at de voksne i barnehagen skal kunne etablere trygg tilknytning til barna, er de avhengig av å kunne forstå barnet innenfra (Brandtzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015). I Kongsvingerbarnehagen legger vi Trygghetssirkelen til grunn for arbeid med relasjoner. Trygghetssirkelen er en visuell sirkel der den voksne er den trygge og sikre havnen. Når barnet er utforskende, beveger det seg ut fra den trygge havnen, barnet er da oppe i sirkelen. Barnet er fremdeles avhengig av voksne i form av støtte, hjelp ved behov og glede med barnet. Når barnet er nede i sirkelen har barnet behov for beskyttelse, trøst, godhet og organisering av følelsene sine (Powell, Cooper, Hoffman, Marvin, 2015).

Tilknytning og utforsking henger sammen og står i et avhengighetsforhold til hverandre. Tilknytning kan forklares ut ifra barnets avhengighet og behov for beskyttelse, mens utforskning kan forklares ut i fra barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden (Brandtzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015).

Slik fremmer voksne omsorg i vår barnehage

- Vi sier "Hei og Ha det" til alle barn og voksne.
- Vi utøver omsorg med varme og omtanke.
- Vi gir tilbakemeldinger på hvordan vi ser andre utøve omsorg.
- Vi må støtte barn i deres utforskning og være der da de trenger et fang.
- Vi bruker pedagogisk dokumentasjon til å reflektere over og dele det vi gjør i hverdagen.
- Vi skal se på oss selv som barnas støttende hender, og være trygg base og trygg havn.
- Vi må se på oss selv som større, sterkere, klokere, god og vi skal støtte barn i deres utforskning.

"Jeg blir det du sier jeg er"

Tilvenningsperioden

I lys av Trygghetssirkelen og nødvendigheten av å skape trygge relasjoner og tilhørighet, har de kommunale barnehagene i Kongsvinger et særlig fokus på tilvenning ved oppstart i barnehagen. Dess mindre barna er, dess lengre kan/bør perioden med tilvenning være. I denne fasen er samarbeid og samspill med foresatte ekstra viktig. Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad bruker metaforen "barnet som en lampe". Når barnet er godt tilknyttet foreldrene, så har foreldrene satt kontakten i hjemmets vegger slik at «barnet kan lyse». Når foreldrene leverer i barnehagen og så går, trekker de ut lampekontakten. Da er personalets oppgave å sette kontakten inn igjen, for å gjøre barna trygge i barnehagen, slik at barna kan fortsette å lyse (Brandtzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015).

Tilvenningsperioden i vår barnehage

Det er en stor endring i småbarns liv den dagen de begynner i barnehagen, kanskje den største. Det er viktig at barna får en trygg og god start, foreldre og personale må arbeide tett sammen for at det skal bli så bra som mulig. Det må være god og åpen kommunikasjon mellom hjem og barnehage slik at alle føler seg trygge.

Vi ser på tilvenning i barnehage som tre faser, hvor første fase er fra dere takker ja til barnehageplass og frem til barnehagestart.

I fase en har vi:

- Foreldremøte i juni for foreldre til barna som begynner på Spira til høsten. Der informerer vi om barnehagen og hvordan vi jobber, plan for tilvenning, og hva som venter til høsten. Foreldrene får omvisning i barnehagen. De får også mulighet til å spørre hvis det er noe de lurer på.
- Avdelingen inviterer inn til 2-3 besøksdager i mai/juni måned. Barn og foreldre er sammen med personalet som skal være med barna da de begynner på høsten.
- Benytt gjerne uteområdet i barnehagen og bli kjent på ettermiddagene og i helgene.

Fase to i tilvenningen er når barnet starter i barnehagen og foreldrene er sammen med barnet i barnehagen.

- Vi anbefaler at dere som foreldre setter av en hel uke til å være med barnet i barnehagen, og at dere sitter med barnet på gulvet i lek, har ansvar for mating, stell og legging. Personalet gjør seg kjent med både barnet og dere foreldre, og det er barnets behov som er i fokus. Etter hvert vil personalet overta i stell og mating, og dere foreldre kan trekke dere mer unna. Ingen barn er like, og vi avtaler hva som passer best for barnet videre i tilvenningsperioden.

Fase tre er da dere foreldrene ikke er i barnehagen sammen med barna.

- Ved levering ønsker vi at dere sier klart og tydelig hadet da dere drar, så barnet får med seg at dere reiser.
- Vi ønsker at dere leverer barnet til oss, slik at ikke vi drar barna ut av armene deres.
- La gjerne barnet ha med en kos, bamse eller smokk hjemmefra som barnet er kjent med.
- Vi anbefaler kortere dager i starten, og rolige ettermiddager hjemme sammen med dere foreldre, da det blir mange nye inntrykk for barna. Legg til rette for gode søvnrutiner slik at barnet uthvilt og klar for en ny dag i barnehagen.

(Kilde: May Britt Drugli)

Målet er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal føles som et brudd, men som en utvidelse av muligheter for kontakt og nye erfaringer. Tilvenning til et nytt miljø og nye situasjoner er en prosess som tar litt tid.

Tilvenning/overganger innad i barnehagen: Å bli "store barn" og flytte seg til en annen avdeling krever forberedelser. Virvelbarna starter tilvenningen til stor avdeling etter sommerfesten. De deltar på samlingstunder og lek sammen med stor avdeling et par dager i uken sammen med kjente voksne fra Virvel. I mai vet vi også hvilke barn som skal på hvilke avdelinger, og personalet på Bølgen og Flammen tar seg ekstra tid til å bli kjent med de barna som skal på deres avdeling.

Vi har også rutiner ved overgang til annen barnehage. Med samtykke fra foreldrene har vi overgangssamtale med den nye barnehagen. Kongsvinger kommune har egen plan for overgang barnehage – skole, som barnehagen informerer om på foreldremøte høsten det siste året til barnet i barnehagen.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Slik jobber vi med likestilling og likeverd i vår barnehage

- Gutter og jenter behandles likt og gis samme muligheter til lek, lekemateriell og aktiviteter.
- Barna skal ha lik mulighet til deltagelse, og for å bli sett og hørt i fellesskapet.
- Markere FN- dagen 24. oktober.
- Vennskapsuke, uke 36.
- Kvinnedagen, 8. mars.
- Bruker ulike læringsprogram i sosial- og emosjonell kompetanse. Brukes på stor avdeling, men kan tilpasses etter alder.

"Alltid husk at du er helt unik. Akkurat som alle andre"

-Margrete Mead-

Fagområdene

Det er sju fagområder i [rammeplanen](#):

1. Kommunikasjon, språk og tekst
2. Kropp, bevegelse og helse
3. Kunst, kultur og kreativitet
4. Natur, miljø og teknologi
5. Etikk, religion og filosofi
6. Nærmiljø og samfunn
7. Antall, rom og form

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.

Slik jobber vi med fagområdene i vår barnehage

I løpet av ett barnehageår vil vi være innom alle sju fagområdene i Rammeplanen. Disse er sentrale for opplevelse, utforskning og læring. Flere områder vil ofte være tilstede samtidig i f.eks. temaopplegg, lek, formingsaktiviteter, matlaging, tur i skogen og i prosjektarbeid.

Fagområdene tydeliggjøres i vår progresjonsplan. Vi har delt progresjonsplanen inn etter alder 1-2 år, 3-4 år og 5-6 år. Planen er et arbeidsredskap for de ansatte i det pedagogiske arbeidet med barna.

Vi legger vekt på mestringsopplevelser, og at barna har noe å strekke seg etter ved å legge tilrette for fordypning og gjentakelse som arbeidsmetode.

Kulturarena

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Kulturarena - fysiske omgivelser i vår barnehage

Barnas egen kulturskaping og lek fremmer kommunikasjon på tvers av kulturer. Barn må få muligheter til å uttrykke seg gjennom mange "språk" og kombinere disse i lekende fellesskap og med ulike estetiske uttrykk. Barnekultur er både kultur av, med og for barn.

Barnehagen skal by på rike kulturimpulser, opplevelser og erfaringer. Når barn leker, kan deres forståelse, innsikt og ferdighet bearbeides og endres. Slik former leken barna, og slik skaper barna kultur.

- Rollelek.
- Dramatisere.
- Musikk, sang og dans.
- Ulike formingsaktiviteter.
- Bibliotekbesøk/bøker i barnehagen
- Teaterforestillinger
- Underholdning på sommerfest.

I vår barnehage har vi ulike tradisjoner f.eks påske, jul, fastelavn, nissefest, lucia, sommerfest m.m. Barna står sentralt i planlegging og gjennomføring av våre tradisjoner. Samtidig har vi voksne et ansvar for formidling av tradisjon som skaper tilhørighet i fellesskapet.

Barnehagen er kvadratisk utformet med ett stort fellesrom i midten, Universet - barnehagens "hjerne". Det er benyttet støydempende materiell i tak og gulv, store vinduer gir godt dagslys og stor takhøyde gir ekstra volum på romfølelsen. Store skyvedører gjør at rommet kan deles av, og reoler på hjul gjør ominnredning etter behov enkel.

Fellesrommet er inndelt i ulike soner/møteplasser der det forgår lek og aktiviteter store deler av dagen. Rommet blir brukt av alle på tvers av alder og avdelinger, noe som skaper godt samhold mellom alle barn og voksne i barnehagen.

Uterommet vårt gir også muligheter for variert lek og utfoldelse. Vi har en asfaltert sykkelbane rundt huset som gjør det enkelt for bevegelseshemmede å forflytte seg rundt i området. Vi har både trær og kuppert terreng innenfor gjerdet, mens bekken renner rett på utsiden. Et stort grøntareal med hinderløype og lekeapparater kan vi også by på, mens akebakke og skiløyper er på plass vinterstid. Vi har også en egen gapahuk med bål plass i barnehagen.

Sammenheng mellom barnehage og skole

En god sammenheng mellom barnehage og skole handler om å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar barnets behov. Det handler både om at læringspotensialet hos det enkelte barnet ivaretas, støttes og utvikles på et tidlig tidspunkt, og at barnet i det videre skoleløpet får mulighet til å bygge på kunnskaper og erfaringer fra barnehagen. En god sammenheng mellom barnehage og skole skal ivareta barnets behov for trygghet i en overgangsprosess, og bidra til at opplæringen tilpasses det enkelte barnet allerede fra første skoledag.

Barnehagen og skolen skal i samarbeid legge til rette for barns overgang fra barnehage til første årstrinn og eventuelt til skolefritidsordningen. Dette skal skje i et nært samarbeid med barnets hjem. Barnehagen og skolen bør gi hverandre gjensidig informasjon om sine virksomheter, og det bør legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole. Kunnskapsdepartementet har laget en egen [veileder](#) for skoleeier om overgang mellom barnehage og skole.

Hvis barnehagen skal gi informasjon til skolen om det enkelte barnet, må foreldrene samtykke til dette.

Sammenheng barnehage - skole i vår barnehage

Ved å samle de eldste barna i en førskolegruppe vil vi spisse det pedagogiske tilbudet til de eldste barna, slik at de tilegner seg kompetanse som de har behov for ved skolestart.

Dette gjør vi:

- Foreldremøte i september i barnehagen.
- Har to dager i uken til skolestarterklubb.
- Samarbeidsprosjekter.
- Motta og utføre beskjeder.
- Selvstendighetstrening.
- Svømmehall og gymsal.
- Gjenkjenne og skrive navnet sitt.
- Trafikk og trafikksikkerhet.
- Vi besøker skolene/SFO i nærmiljøet barna skal til.
- Sosial kompetanse.
- Lekbasert læring: selvregulering, sosial kompetanse, språk og matematikk er viktige områder man jobber med i skolestarterklubben.

Det er viktig og tilpasse aktiviteter og opplevelser tilpasset barnas alder og interesser.

"Det er to varige gaver vi kan gi barna våre. Den ene er røtter, den andre er vinger"

Samarbeid med barnas hjem

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte.

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal

alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte. Barnehagen må tilstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen.

Intensjonen med foreldreråd (FAU) og samarbeidsutvalg (SU) er at disse ordningene skal gi mulighet for å ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen. Det kreves samtykke fra foreldrerådet dersom foreldrebetalingen settes høyere enn den fastsatte maksimalgrensen.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer.

Samarbeid med barnas hjem i vår barnehage

- Et godt foreldresamarbeid som er basert på gjensidig åpenhet og tillit er svært viktig for oss. Det er viktig for oss å møte barn og foreldre/foresatte ved levering og henting. Foreldre og personale gir hverandre beskjeder hvis det er noe viktig som gjelder barnet.
- FAU (Foreldrerådsutvalget) har møter en gang pr. måned. Det blir valgt to foreldrerepresentanter fra hver avdeling.
- Su (Samarbeidsutvalget) har møter 4 ganger i året. Det blir valgt inn 2 foreldrerepresentanter fra FAU, 2 ansattrepresentanter, 1 politiker og styrer.
- Vi har to foreldremøter pr. år. Ett om høsten som er et informasjonsmøte først felles og så avdelingsvis. Ett i vårhalvåret, som er et temamøte som er dialogbasert/gruppearbeid.

- Det tilbys 2 foreldresamtaler pr. år, og ellers ved behov. En om høsten, og en om våren. En samtale er obligatorisk. Vi gir foreldrene det samme skjemaet vi bruker i forkant av samtalen, slik at de også kan forberede seg.
- Vi bruker Visma foreldreapp som informasjonskanal mellom hjem og barnehage.

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med foresatte i et tverrfaglig perspektiv. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen.

Tverrfaglig samarbeid i vår barnehage

Marikollen barnehage har et nært samarbeid med Kongsvinger PPT. Der har vi en kontaktperson som jevnlig er i barnehagen på drøftningsmøter, gir veiledning og bistår i for eksempel foreldresamtaler hvis det er ønskelig.

Helsesøster, fysioterapeut, ergoterapeut, barnevern og tannpleier er også samarbeidspartnere til Marikollen barnehage, og informasjon, veiledning og observasjon blir gitt i de tilfellene barnehagen spør om det.

Kongsvinger kommune har opprettet læringsmiljøteam i hver barnehage som består av noen av de nevnte grupper over, pluss pedagogiske ledere og enhetsleder i barnehagen. Vi har 5 møter i løpet av barnehageåret.

Trafikksikker kommune

Barnehagen skal tilrettelegge for rutiner ved levering og henting i barnehagen og ut/inn gjennom porten. For å få til en god praksis og trygghet for barna ved levering og henting er det viktig at barnehage og hjem har et godt samarbeid.

Vi ivaretar samarbeidet gjennom å presentere rutiner og prosedyrer på høstens første foreldremøte. I tillegg sier vi fra hvis vi ser usikrede barn i bil, barn som sykler til barnehagen uten hjelm og barn som ikke bruker refleks.

Biler skal ikke stå på tomgang ute på parkeringsplass ved levering og henting.

Når vi er ute på turer skal barnehagen også sørge for at barna får erfaring med hvordan det er å være fotgjenger i nærmiljøet.

I *Rammeplan for barnehagen, Nærmiljø og samfunn* (2017, s.56-57) står det,

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra med at barna:

Utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere og ferdes trygt. (Rammeplan 2017).

Personalet skal:

Introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt (Rammeplanen 2017).

Trafikksikkerhet i vår barnehage

- Har prosedyre for å ivareta barnas sikkerhet ved turer i nærmiljøet til fots og med buss.
- Har rutiner ved levering og henting i barnehagen, ut og/inn av porten.
- Alle avdelinger har tema trafikksikkerhet på høstens foreldremøte.
- Vi forventer at foreldrene sikrer barna i bil, bruker sykkelhjelmer og reflekser.
- Barna lærer trafikkregler og å bruke sansene sine ved turer med barnehagen.
- Barnehagen stiller krav til busselskap om belter i setene.
- Vi bruker Trygg Trafikk spill, bøker og arbeidshefte til støtte for læring. Materialet passer for barn 3-6 år. Småbarnsavdelingene kan bruke deler av materialet.
- Vi sier fra til foreldre når vi ser at barna ikke bruker hjelmer til/fra barnehagen eller sitter uforsvarlig i bil.

Dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang så lenge de er tuftet på evidensbasert forskning. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning.

Barnehagens styrer har et særlig ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering.

Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for.

Dokumentasjon og vurdering i vår barnehage

Vår barnehage er som tidligere nevnt inspirert av Reggio Emilias filosofi, og vår dokumentasjon gjenspeiles deretter.

For å komme nærmere inn på barnas måte å lære på bruker vi pedagogisk dokumentasjon som verktøy. Pedagogisk dokumentasjon forutsetter et observerende personale som lytter til barnas hundre språk. Viktige momenter i denne arbeidsmåten er observasjon, dokumentasjon, delingskultur, refleksjon og valg for videre arbeid.

Vi dokumenterer ved hjelp av bilder, film og utstillinger av barnas arbeid. Vi dokumenterer ofte og mye gjennom prosessen og i etterkant av prosjekter siden vegen blir til mens vi går. Prosessen er for oss den viktigste delen i et prosjekt og ikke alltid resultatet.

Barnas medvirkning vises i prosjekter vi gjennomfører ved å dokumentere dialogen, og ulike tanker gjennom prosjektets gang. Ved å gi rom og tid til undring, fordypning og skapende virksomhet bidrar vi alle til å utvikle mulighetene som finnes i det enkelte barn og i det enkelte menneske.

Filosofien jobber etter å være i utvikling sammen med samfunnet generelt og på denne måten utvikler barnehagen seg med ulike måter å dokumentere på. Den digitale verden er med på å hjelpe oss med å dokumentere da den utvikles raskt og gir oss gode hjelpemidler.

Vi dokumenterer også ting barna har laget med fysiske utstillinger (f.eks, masker mm. til fastelavnsfesten vår og kunstutstillinger).

Barnehagen jobber ofte i små barnegrupper og på den måten er det enklere å observere det enkelte barn. Spesiell kartlegging av barn brukes kun ved særskilte behov. Barneintervju blir brukt for å vurdere vårt pedagogiske arbeid med barna (f.eks. Kultur for læring). Brukerundersøkelser for både ansatte og foreldre brukes jevnlig for vårt vurderingsarbeid som er med på å peke på endringer og forbedringer som bør sees på/endres på.

Vi har foreldremøter, foreldresamtaler og andre møter i barnehagen hvor det gis tid og rom for å reflektere over vårt arbeid med barna, som skal være til det beste for dem både omsorgs- og læremessig.

Digitalisering

Statlige- og kommunale føringer

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppa. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. For å oppfylle rammeplanens føringer for allsidige læringsprosesser skal også digitale verktøy benyttes i det pedagogiske arbeidet. Pedagogisk bruk av digitale verktøy har som mål å la barn få oppleve teknologien sammen med andre barn under veiledning av kompetente voksne og bevisstgjøre barna rundt bruken. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som

arbeidsmåte. *Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. (Kunnskapsdepartementet, 2017 s 44-45).*

<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/skjermbruk-blant-barn-unge-og-foresatte/barn-og-unge>

Personalet skal:

- utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern
- legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
- vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk
- utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

Utdanningsdirektoratets kompetanseportal har en rad ulike kompetansepakker, som støtter opp dette arbeidet.

Digitale verktøy og medier er en ny måte å formidle verdier, kultur og kunnskap på. Gjennom arbeidet med rammeplanens syv fagområder skal barnehagen bruke ulikt materiell og utstyr, blant annet skal digitale verktøy brukes for å støtte opp om læreprosesser og oppfylle intensjoner om et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. *Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. De syv fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.*

Barnehagens digitale praksis

Ved bruk av digitale verktøy skal det legges vekt på sosialt samspill for barna. Barnehagebarn har ikke eget læringsbrett, men det skal brukes sammen med flere barn. Læringsbrett brukes til kreativ lek, innhenting av kunnskap og språkinnlæring via ulike apper som Number Frames, Pattern Shapes, Kidspiration maps, Språkkista, Tegnebrett, Book Creator m.m. Vi bruker også Salaby barnehage som er nettbasert.

De ansatte skal være aktive sammen med barna, veilede og støtte dem ved bruk av digitale verktøy. De må stimulere barna til å være nysgjerrige og de skal undre seg sammen med dem og lære de å være kreative og løsningsorienterte.

De ansatte skal legge til rette for et rikt og allsidig læringsmiljø der barna utforsker, leker og selv skaper ved bruk av digitale uttrykksformer. Se også punkt om IKT under språk side 15.

Visma flyt barnehage

Visma flyt er en totalløsning for barnehagen. Det er en innovativ og skybasert løsning. Det er et barnehage system som dekker alle behov for moderne administrasjon av barnehager. I tillegg er det en egen barnehageapp til samarbeid mellom barnehage og hjem. Barnehageappen er ett komplett digitalt kommunikasjonsverktøy for smidig, trygg og effektiv samhandling med hjemmet for å sikre så god oppfølging rundt barnet som mulig.

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer.

Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse.

Marikollen barnehage skal fortsette å jobbe med språklige læringsmiljøer og inkluderende barnehagemiljø barnehageåret 2026/2027.

Vi fortsetter med alternativ supplerende kommunikasjon (ASK) på alle avdelinger som bildestøtte og enkle tegn.

I tillegg til fagområdene i rammeplanen, ønsker vi også å bruke enda mer tid på prosjektarbeid i henhold til Reggio Emilias filosofi.

Vi ønsker å bruke mer tid på pedagogisk dokumentasjon, se side 29 og 30. Dette blir utviklingsprosjektet vårt i barnehageåret 2026/2027. Vi kommer til å jobbe i profesjonelle læringsfellesskap, hele barnehagen og avdelingsvis.

Vi vil jobbe med disse temaene på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.